Notitie wijkaanpak Oosterboer t/m 2024

1. Aanleiding en kaderstelling Wijkaanpak

1.1 Aanleiding

In 2017 is in het Uitvoeringsplan Structuurvisie de 'revitalisering' van de Oosterboer geagendeerd. De aanleiding was tweeledig: de wijk vergrijst en er waren toenemende klachten over het groen. Insteek was om na de herinrichting van de Koedijkslanden de Oosterboer aan te pakken. Vanaf 2018 heeft gemeente de vraagstukken en het netwerk in deze wijk verkend. Uit die verkenning bleek dat de opgaven in de wijk niet vragen om herinrichting of revitalisering, maar om een samenhangende preventieve aanpak: de *Wijkaanpak Oosterboer*.

De verkenning bestond uit het verzamelen van informatie uit de wijk en gemeentelijke data ('cijfers'). Dit resulteerde in het document *Resultaat verkenning wijkaanpak Oosterboer*. In februari/maart 2021 hebben we een meedenkperiode georganiseerd. Van ruim 700 bewoners kregen we respons. Uit deze en latere contacten bleek dat velen op allerlei manieren een rol willen spelen in hun wijk.
Daarnaast hebben we kennisgemaakt met maatschappelijke partijen in de Oosterboer. De inbreng van deze partners is gebundeld in een *Participatieverslag meedenkperiode wijkaanpak Oosterboer* en *bijlagen*.

1.2 Kaderstelling raad in 2021

Eind 2021 heeft de gemeenteraad de volgende stap in de wijkaanpak gezet door uitgangspunten voor het vervolg van de wijkaanpak vast te stellen in de vorm van de brochure *Wijkaanpak Oosterboer; de wijk klaar voor de wereld van morgen*. Hierin vertellen we hoe we samen verder willen met de wijkaanpak.

Het raadsbesluit van 25 november 2021 luidde als volgt:

Raadsbesluit 8.2 nr. 1413938/1555388

De R a a d van de gemeente Meppel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 oktober 2021, nr. 1413938/1555378;

b e s l u i t :

1. In te stemmen met de brochure *Wijkaanpak Oosterboer; de wijk klaar voor de wereld van morgen* (bijlage 1), waarin de uitgangspunten voor het vervolg van Wijkaanpak Oosterboer staan benoemd, en daarmee in te stemmen met:

a. De weergegeven ambitie voor een Compleet Oosterboer, Duurzaam Oosterboer en Sociaal Oosterboer
b. Een meerjarige programmatische aanpak, waarbij wij samenwerken met bewoners en partijen uit de wijk
c. De start van de volgende fase van de Wijkaanpak Oosterboer in 2022:
    - Opbouwen van het programma met de wijk
    - Zelf oppakken van een aantal acties in 2022-2023: vervolg buurtgerichte aanpak, aanpak parkeerproblematiek, stimuleren maatschappelijke activiteiten Oosterboerschool en verbinden van de warmtetransitie aan de wijkaanpak.
d. De randvoorwaarden voor de Wijkaanpak
    - De ruimtelijke randvoorwaarden: de ruimtelijke begrenzing en ontwikkelingsruimte nader uit te werken
    - De financiële randvoorwaarden: in 2022-2023 geen grote investeringen, maar wel een budget voor proces en kleinere acties
e. Het bewust leren van deze nieuwe aanpak en het borgen van de resultaten in de organisatie

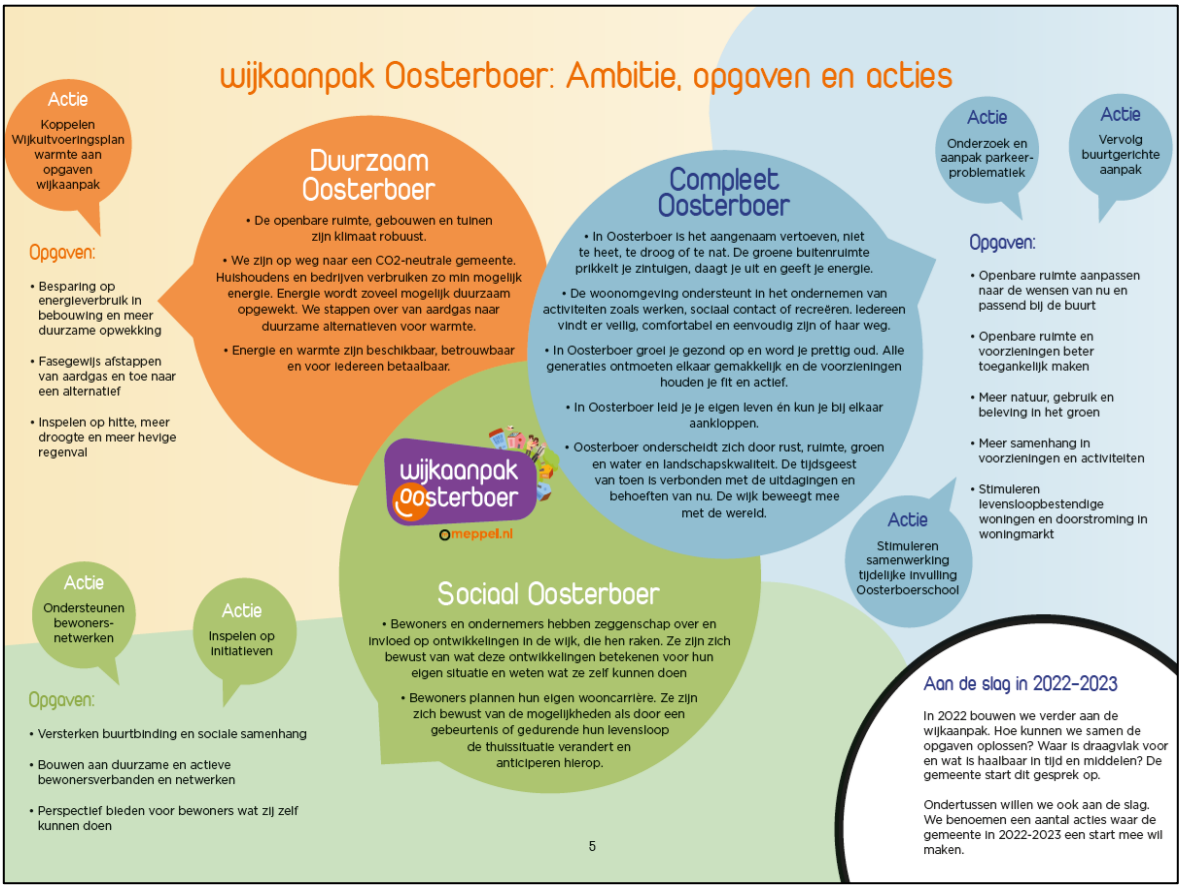
De gemeenteraad heeft procesgeld beschikbaar gesteld en prioriteiten voor de eerste twee jaar bepaald.

1.3 Ambitie Wijkaanpak

De Wijkaanpak richtte zich op een aantal opgaven voor de lange termijn die met elkaar verbonden zijn. Dit paste in het streven om de Oosterboer toekomstbestendig te maken en te voorkomen dat de wijk afglijdt, vandaar de term 'preventieve aanpak'. We willen in de wijk gebiedsgericht (integraal) samenwerken. Dus: per gebied kijken wat de vraagstukken zijn en deze in hun samenhang aanpakken.

Vragen die hierbij centraal staan (zoals verduidelijkt in de afbeelding hieronder):

- Hoe kunnen we de wijk verduurzamen?
- Hoe zorgen we dat de wijk 'compleet' blijft?
- Hoe houden we de wijk veilig en sociaal?

We wilden voor de korte termijn met een zestal acties snel resultaat laten zien door urgente knelpunten op te lossen en kansen in beeld te brengen:

- Parkeerproblematiek onderzoeken en aanpakken
- Innovatieve buurtgerichte aanpak in het Groene hart: plan samen met bewoners, met randvoorwaarden en budget
- Samenwerking met de Oosterboerschool stimuleren
- WUP aan wijkaanpak koppelen
- Bewonersnetwerken ondersteunen
- Bewonersinitiatieven faciliteren

Om de langetermijnopgaven te realiseren wil de gemeente een duurzame samenwerkingsrelatie met partners aangaan:

- Partners leveren een belangrijke bijdrage (geld, kennis, menskracht, uitvoering) aan het realiseren van de opgaven.
- Partners geven aan wat er voor een geslaagde samenwerking wenselijk en nodig is.
- Partners zijn partners, *dus* gelijkwaardig.

- Afhankelijk van de aard van de opgave zijn er verschillende partners. Is er bijvoorbeeld een opgave met een veiligheidsaspect, dan zal de politie een partner zijn. Denk op die manier ook aan Welzijn Mensenwerk, woningcorporaties, wijkteam, wijkvereniging en bewoners (incl. wijkplatform als klankbord).
- Samen met de partners verkennen we hoe we de diverse agenda's integreren en die samenwerking in de praktijk goed inrichten. Ook bekijken we wat er binnen de bestaande samenwerking meer/anders zou kunnen.
- We stimuleren initiatief en eigenaarschap van bewoners. Verduurzaming en vergroening van de wijk zijn voorbeelden die laten zien hoe dit kan werken.

1.4 Wijkaanpak als experiment

De Wijkaanpak Oosterboer geldt als experiment, waarbij gaandeweg duidelijk wordt wat nodig is en met wie. Een manier van (samen)werken die aansluit bij de veranderde verhouding(en) tussen overheid en burger. Voor de gemeente als meest nabije overheid vraagt dit om aanpassing van de denk- en handelswijze. Voor burgers brengt het een andere kijk op verwachtingen, participatie en eigenaarschap.

Inzet van het experiment:

- leren hoe we met onze partners en bewoners duurzame samenwerkingsrelaties opbouwen en onderhouden.
- leren hoe we met onze partners en bewoners samenwerken aan langetermijndoelen én inspelen op de actualiteit/urgentie.
- onderzoeken wat er binnen de gemeentelijke organisatie nodig is om
  - als partner in een samenwerkingsrelatie onze rol goed te vervullen
  - gebiedsgericht en horizontaal te werken
  - ruimte en maatwerk voor initiatieven te scheppen, gebaseerd op de leefwereld.

1.5 Kern Wijkaanpak samengevat

De kern van de Wijkaanpak:

Gebiedsgericht en integraal verbinden van langeretermijnopgaven op sociaal, duurzaam en fysiek vlak.

Zes acties om knelpunten en kansen op de korte termijn op te pakken.

Samenwerking voor de langere termijn met partners en bewoners is nodig om de opgaven/doelen te kunnen realiseren.

Transparante werkwijze en eenduidige communicatie.

Experiment: leren door te doen.

2. Proces en resultaat

2.1 Het kernteam

Na vaststelling van de kaders door de raad eind 2021 is een kernteam samengesteld voor begeleiding van de Wijkaanpak Oosterboer, bestaande uit de procesbegeleider, de wijkregisseur, de beleidsmedewerker groen en spelen, de regisseur duurzaamheid, de medewerker verkeer en parkeren en de communicatieadviseur. Afhankelijk van de actie konden ook andere collega's aansluiten. Rol van het kernteam bestond uit:

- kortetermijnacties aanjagen en uitvoeren
- actualiteiten binnen en buiten agenderen
- thema's aan langetermijnopgaven koppelen
- leerervaringen delen met de partners en binnen de gemeentelijke organisatie
- de communicatie over de wijkaanpak regisseren

2.2 De verandering is ingezet

Het kernteam heeft gewerkt aan de zes kortetermijnacties en heeft de samenwerking met partners opgestart. Voor dit laatste punt is ter ondersteuning een extern adviseur ingeschakeld. Er is een eerste stap gezet in het realiseren van de ambities compleet, duurzaam en sociaal Oosterboer. Onderweg hebben we veel geleerd. Op de volgende pagina is dit schematisch weergegeven.

2.3 Ontwikkelpunten

Uit de observaties kwamen de volgende ontwikkelpunten naar voren:

- Positionering en borging binnen de gemeentelijke organisatie kunnen sterker. De nieuwe werkwijze leert ons veel over omgaan met initiatieven, buurtprocessen starten en netwerken opbouwen. Dit vraagt om specifieke deskundigheid en vaardigheden.
- De wijkaanpak kan aan zichtbaarheid winnen door concrete resultaten, een heldere boodschap en solide communicatie met de partners.
- Tot slot is het belangrijk de samenwerking met bewoners en partners te versterken, waarbij de wijkaanpak minder als 'van de gemeente' wordt gezien.

2.4 Verwezenlijking van de ambities

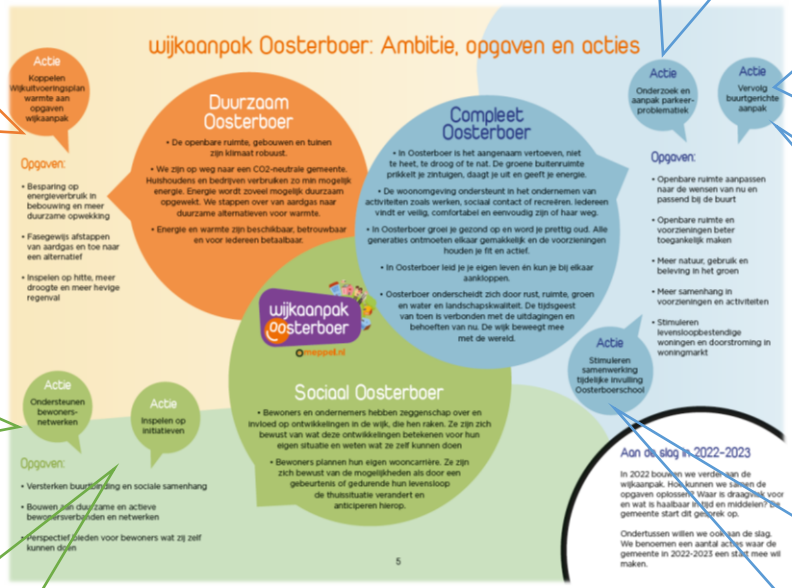
Verandering: niet de regel of norm vooropstellen, maar eerst in gesprek over de situatie. Daardoor leren bewoners en gemeente elkaar begrijpen.

Verandering: gebiedsgericht samenbrengen van informatie en data.

We organiseren buurtgesprekken over parkeerproblematiek: problemen en oplossingen samen met bewoners in beeld gebracht.

Aanpak problematiek deels in uitvoering

Vanuit proces WUP en wijkaanpak zijn gezamenlijk doelen bepaald. Op basis daarvan maken we afspraken om zo goed mogelijk samen op te trekken bij de start van een WUP.

We hebben met bewoners samen een plan voor Groene Hart gemaakt.

Uitvoering is gestart.

Verandering: we hebben aandacht voor het sociale aspect bij buurtprocessen. We moeten ons bewust zijn van onze rol, verwachting en inzet en die van bewoners. Hoe ga je het proces samen aan?

Verandering: zie elke activiteit als een kans voor een blijvend effect op de cohesie.

Het wijkteam heeft de Osseweide geagendeerd. Welzijn heeft huis-aan-huis de behoeften van bewoners in beeld gebracht.

We hebben een bewonersgroep in oprichting rond het thema duurzaamheid ondersteund.

Het wijkplatform heeft een werkgroep verkeer opgestart.

Huurder Oosterboerschool heeft samen met Welzijn en wijkvereniging een plan gemaakt dat bijdraagt aan de wijkaanpak.

Met de naastgelegen school is een plan in uitwerking voor een gezamenlijk groen school-/buurtplein.

Verandering: de straat en keukentafel zijn het beste schaalniveau voor het gesprek over de leefomgeving.

Bewoners namen initiatief:
- Bankje Klaverveld plaatsen
- Herstelplan Zwarte pad
- Hofje Oosterboerweg inrichten
- Pleintje Kalverwei Vergroenen

Verandering: een eenzijdige vraag of knelpunt verbreden: kunnen we hier nog meer opgaven oplossen?

Verandering: inspelen op de behoefte van bewoners en mensen zelf aan zet brengen. De mate waarin men ruimte neemt, kan verschillen.

Verandering: bewustzijn welke interventies je kunt inzetten richting partners. Kleine duwtjes kunnen een grote opbrengst opleveren.

2.5 Leerervaringen

De Wijkaanpak met een eigen kaderstelling komt voort uit de agendering vanuit de structuurvisie. Grofweg in dezelfde periode kreeg het wijk- en dorpsgericht werken (WDW) steeds meer vorm. De Wijkaanpak was bedoeld als leerproces. WDW kan profiteren van de leerervaringen die in de Wijkaanpak zijn opgedaan.

Het naast elkaar bestaan van de twee termen bleek verwarrend voor zowel bewoners als collega's. Dit is begrijpelijk: beide gaan in grote lijnen uit van dezelfde principes. De Wijkaanpak zorgde voor mooie voorbeelden van wijk- en dorpsgericht werken.

De meedenkperiode en het 'ophalen' van informatie tijdens de verkenning, wekten bij wijkbewoners verwachtingen. Hun vraag was: 'Wanneer gaan jullie nu wat dóen?' Oorspronkelijk zat dat *doen* echter niet in de Wijkaanpak.

Deels om aan deze behoefte tegemoet te komen, zijn de genoemde zes projecten met een urgent karakter die pasten in het budget, tot stand gekomen.

De gemeente wil reële verwachtingen van wijkbewoners op termijn wel degelijk waarmaken. Beter 'managen' van die verwachtingen (communicatie!) is echter wel een leerervaring. Verder verdient het aanbeveling om duidelijke begrippen te hanteren. Dat zullen wijk- en dorpsgericht werken (WDW) en Wijkagenda zijn.

3. Wijkaanpak integreren in wijk- en dorpsgericht werken

Afgelopen periode is de Wijkaanpak Oosterboer geïntegreerd in het wijk- en dorpsgericht werken. De paraplu voor deze werkwijze is:

- Opgaven met actualiteit en urgentie oppakken
- Grotere opgaven in samenhang (sociaal, duurzaam, compleet)
- Gemeente, bewoners en organisaties zetten samen thema's op de agenda. Dit is niet een agenda van de gemeente alleen, maar een gezamenlijke agenda.

4. Optimaal leren van experiment Oosterboer

In de bovenstaande hoofdstukken is uiteengezet wat we binnen Wijkaanpak Oosterboer hebben gedaan en welke punten we verder willen ontwikkelen. Het experiment leverde lessen en ervaringen op over de werkwijze van WDW. Het uitgangspunt van WDW is leren door te doen. Dat betekent dat er fouten gemaakt mogen worden. En het betekent dat we ervaringen binnen de organisatie actief uitwisselen.

4.1 Vervolg: toekomstige wijkagenda Oosterboer

De wijkagenda is een continu proces, waarbij we de opgaven vooropstellen en gaandeweg bepalen wat nodig is en met wie. Wat we geleerd hebben van de Wijkaanpak is een belangrijke bouwsteen voor de wijkagenda. Een andere bouwsteen is de doorvertaling van de informatie die is opgehaald uit de wijk.

Een wijkagenda heeft drie pijlers:

- Opgaven waar de bewoners zelf mee aan de slag willen
- Knelpunten en kansen die voortkomen uit een gerichte data-analyse
- Plannen van de gemeente en partners en hoe die elkaar kunnen versterken.

Binnen de Wijkagenda Oosterboer willen we duurzame samenwerkingsrelaties met onze partners opbouwen en onderhouden.

We onderzoeken welke aanpassingen er in de gemeentelijke organisatie nodig zijn om als partner de rol in een samenwerkingsrelatie goed te kunnen vervullen. Op basis van onze leerervaringen in de Wijkaanpak Oosterboer willen we antwoord op deze vragen:

- Welke vaardigheden en deskundigheid zijn er nodig voor het opstellen van de Wijkagenda?
- Hoe kan de gemeente goed zichtbaar en daadkrachtig zijn?
- Wat zijn voor de toekomst werkzame handvatten en kaders (qua informatieverstrekking, bestuurlijke omgang, relatiemanagement, transparantie) wanneer breed ondersteunde wensen voor de wijk worden belemmerd waardoor (burger)initiatieven in de openbare ruimte niet voortvarend kunnen worden opgepakt.
- Meer algemeen: wat gaat goed en wat kan beter? En: wat houd je vast en wat laat je varen?

4.2 Taken en rollen

Vanuit de gemeente is de afdeling Wijkregie verantwoordelijk voor het proces en voor de totstandkoming van de Wijkagenda. Het college van burgemeester en wethouders stelt deze Wijkagenda vast. Direct daarna krijgen de wijk en de gemeenteraad deze aangeboden.